

מסורת הש"ס

במה אשה פרק ששי שבת

סג.

עין משפט
נר מצוה

כסא מ"י פ"ט מהל' שבת
הלכה א' פסג' לאח' פס'
טו"ש ע"י א"ח פ"י ט"ז פס'
ז:
ב ג מ"י פ"ט מהל' מלכים
הלכה ב:
בא ג מ"י פ"ח מהל' תשובה
הלכה ז:
בב ג מ"י פ"י מהל' מ"ע
הלכה ז טו"ש ע"י ד פ"י
רמ"ע פס' י:
גג ג מ"י פ"ו מהל' דעות
הלכה א ב:
גד ג מ"י פ"א מהל' רומ'ת
הלכה ד:

תורה אור השלם

- 1 וקשט בין הגזים
והזכיר לעצמ' רבים
ובתו' חרבות' לאתו'
ותנייתו' למזמרות לא
ישא גוי אל גוי דרב ולא
לקדש עוד מלכותו:
ישעיהו ב ד
2 כי לא יתהלל אביון מקרב
הארץ על בן אביו מצוץ
לאמר פתח תפתח את דרך
לאחיו לעצור ולאביו
בארץ:
3 ומעולם לא שמעו לא
תאזנו על לא אמתה
אלהים ונתת יעשה
למחבה לה: ישעיהו סד ב
4 תגור חרבך על דרך גבור
והדרך ונתתך:
5 ונתתך צלח רכב על
דבר אמת ונתת דרך
והדרך נקרות ומתן:
תהלים מה ה
6 אך ימים בימינה
בשמואלה עשר וקבוצה:
משלי ג טז
7 או נדברו ידאי יי איש
את רעהו וקשבו יי וישמעו
ויקבצו ספר וקבוצו לקבוצו
לדאי יי ולחשבו שמו:
מלאכי ג טז
8 ידבר עמים תחתיו
ולקמים תחת רגליה:
תהלים מז ד
9 שומר מצוה לא ידע
דבר רע ונתן וקשטו ידע:
לב חקב:
10 באשר דבר מלך
שלטון ומי יאמר לו מה
תעשה:
11 ויהי שבת בגנים חברים
מקשיבים:
שיר השירים י ג
12 ברח דודי וקמה לך
לעצב או לעפר תאילת על
דברי בלמים:
13 ויהיאת אל בית חתן
ודגלו עלי אהבה:
שיר השירים ב ד
14 לקם מרהונו חסד
ויהיאת שדי יעזוב:
איוב ו יד

מוסף תוספות

- א. דבסמכת תענית אין בין
יג: ושם אשכחן אין בין
דשירי, דקאמר אין בין
שלש אמצעיות וכי תימא
תנא ושירי הוא אין בין
קתי, ופריך ותסברא אין
בין ודוקא והא שירי תיבה
ומשני אי משום תיבה לאו
שירא הוא, מכל מקום
משמע דאי הוה משירי
ליה לא הוה קשיא ליה
כלל אף על גב דקתי אין
בין, מוס' מגילה ט.

בין חרדלי במסב רחב או שחורה: **צמצם רחב**. מוסב מטה שמסב עליה צשעת אכילה. ולענין נילוף אשה שגנה: קלר. כמושה: **כזר טוב**. אשה טובה מראה: **דלימלאי מלכא**. כך שמה: **מתנ' נאלה**. מפרש בגמ' קולפא מלכא"ה צלע"ז: **וספסו חרובוס**. ואי תכשיטין יניחו לא יהו בטלן לעמיד: **צירי**. בגמרא"ה מפרש: טפורה. אינה מקבלת טומאה: **ויולאין צב**. דלג שלפא ומחויא שלא יראה שוקה: **כצלין טמאין**. בגמ' מפרש לה: **גב' שרגא צניפיהא**. נר צנחריס מתוך שאינו צריך אינו נאה. אבל צומן הזה שהוא עת מלחמה

אין בין העוה"ז לימות המשיח. אע"ג דהשתא אין ירושלים ואין בהמ"ק ואילו לימות המשיח יהיה הכל צנוי צ"ל דהאי אין צין לאו דוקא"ה: ואילו

בין חרדלי במסב רחב או במסב קצר בחבר טוב או בחבר רע א"ר חסדא וכולן לזנות אמר רחבה אמר רבי יהודה עצי ירושלים של קינמון היו ובשעה שהיו מסיקין מהן ריחן נודף בכל ארץ ישראל ומשחרבה ירושלים

נגזזו ולא נשתיר אלא כשעורה ומשתכח בגזאי דצימצמאי מלכתא: **מתנ'** לא יצא האיש לא בסיף ולא בקשת ולא בחרים ולא באלה ולא ברומח ואם יצא חייב חטאת רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו וחכ"א אינן אלא לגנאי שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות ואלא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה בירית טהורה ויוצאין בה בשבת כבליים טמאים ואין יוצאין בהן בשבת: **גב'** מאי באלה א"ר קולפא: ר' אליעזר אומר תכשיטין הן לו: תניא אמרו לו לרבי אליעזר וכי מאחר דתכשיטין הן לו מפני מה הן בטלן לימות המשיח אמר להן לפי שאינן צריכין שנאמר לא ישא גוי אל גוי חרב ותהוי לגוי בעלמא אמר אביי מידי דהוה א"א שרגא בטהורא ופליגא דשמואל דאמר שמואל א"ר אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד גלויות בלבד שנאמר כי לא יחדל אביון מקרב הארץ מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר חייא בר אבא כל הנביאים לא נתבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא עין לא ראתה אלהים וזולתך ואיכא דאמרי אמרו לו לר' אליעזר וכי מאחר דתכשיטין הן לו מפני מה הן בטלן לימות המשיח אמר להן אף לימות המשיח אינן בטלן היינו דשמואל ופליגא דר' חייא בר אבא א"ל אביי לרב דימי ואמרי לה לרב אויא ואמרי לה רב יוסף לרב דימי ואמרי לה לרב אויא ואמרי לה אביי לרב יוסף מ"מ דר"א דאמר תכשיטין הן לו דכתיב חגור חרבך על ירך גבור הודך א"ל רב כהנא למר בריה א"ר דרב הונא האי בדברי תורה כתיב א"ל א"ר מקרא יוצא מידי פשוטו א"ר כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא מאי קמ"ל דליגמר איניש והדר ליסבר: סימן זרות: א"ר ירמיה א"ר אלעזר שני תלמידי חכמים המחזירין זה לזה בהלכה הקב"ה מצליח להם שנאמר והדרך צלח אל תקרי והדרך אלא והדרך ולא עוד אלא שעולין לגדולה שנאמר צלח רכב יכול אפילו שלא לשמה תלמוד לומר על דבר אמת יכול אם הגים דעתו ת"ל וענוהו צדק ואם עושיין כן זוכין לתורה שניתנה בימין שנאמר ותורה גוראות ימינך רב נחמן בר יצחק אמר וזוכין לדברים שנאמרו בימינה של תורה דאמר רבא בר רב שיאל ואמרי לה אמר רב יוסף בר חמא א"ר ששת מאי דכתיב אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד אלא בימינה אורך ימים איכא עושר וכבוד ליכא אלא למיימינן בה אורך ימים איכא וכ"ש עושר וכבוד למשמאלים בה עושר וכבוד איכא אורך ימים ליכא א"ר ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים הנוחין זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא מקשיב להן שנאמר ואז נדברו יראי ה' וגו' אין דיבור אלא נחת שנאמר ידבר עמים תחתיו מאי ולחושבי שמו א"ר אמי אפילו חישב לעשות מצוה וגאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה א"ר חיננא בר אידי כל העושה מצוה כמאמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר שומר מצוה לא ידע דבר רע א"ר אסי ואיתימא ר' חנינא אפילו הקב"ה גוזר גזירה הוא מבטלה שנאמר באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה וסמך ליה שומר מצוה לא ידע דבר רע אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים המקשיבים זה לזה בהלכה הקדוש ב"ה שומע לקולן שנאמר והיושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני ואם אין עושיין כן גורמין לשכינה שמסתלקת מישראל שנאמר ברח דודי ודמה וגו' אמר רבי אבא א"ר שמעון בן לקיש שני ת"ח המדגילים זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא אוהבן שנאמר ודגלו עלי אהבה אמר רבא והוא ידיעי צורתא דשמעתא והוא דלית להו רבה במתא למיגמר מיניה א"ר אבא א"ר שמעון בן לקיש יגדול המלוה יותר מן העושה צדקה ומטיל בכים יותר מכולן א"ר אבא אמר ר' שמעון בן לקיש האם תלמיד חכם נוקם ונוטר כנחש הוא חגריהו על מתניך אם עם הארץ הוא חסיד אל תדור בשכונתו אמר רב כהנא אמר רבי שמעון בן לקיש ואמרי לה אסי אמר ר' אסי (ריש לקיש) ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש יכל המגדל כלב רע בתוך ביתו מונע חסד מתוך ביתו שנאמר למם מרעהו

בין חרדלי. שחור. כלומר לצנה או שחורה: **צמצם רחב**. מוסב מטה שמסב עליה צשעת אכילה. ולענין נילוף אשה שגנה: קלר. כמושה: **כזר טוב**. אשה טובה מראה: **דלימלאי מלכא**. כך שמה: **מתנ' נאלה**. מפרש בגמ' קולפא מלכא"ה צלע"ז: **וספסו חרובוס**. ואי תכשיטין יניחו לא יהו בטלן לעמיד: **צירי**. בגמרא"ה מפרש: טפורה. אינה מקבלת טומאה: **ויולאין צב**. דלג שלפא ומחויא שלא יראה שוקה: **כצלין טמאין**. בגמ' מפרש לה: **גב' שרגא צניפיהא**. נר צנחריס מתוך שאינו צריך אינו נאה. אבל צומן הזה שהוא עת מלחמה תכשיטין הן: **ופליגא**. הא דקתני בטלן לימות המשיח פליגא דשמואל דלשמואל אין בטלן לימות המשיח: **לא יחדל**. משמע לעולם אלמא יש עניות ועשירות ש"מ נחמות שנתבאו הנביאים ולא יהיה כנעני עוד (וכריה יד) לא לימות המשיח שנתבאו שכן מן העולם הזה דאם כן חדל לך צביון: **מסייע ליה**. צרייתא דקתני בטלן לימות המשיח לרבי חייא בר אבא: **לא נפננאו**. דברי נחמות שלהן: **עין לא ראסה**. עין של נביאים לא שלטה לראותו: **דדברי סורה כתיב**. הו זכיר לחור על משנתך שתתא מומונת לך צשעת הדין להציא ראיא כחרצ על ירך גבור לנחא צלחמה והוא הודך והדרך: **דליגמר איניש**. לגרוס שמתא מרביה ואף על גב דלא ידע לכולהו טעמיה: **והדר ליסבר**. טעמיה. דהא קשה ליה לרב כהנא ולא הוה ידע להאי טעמא ותלמודיה הוה קים ליה מדהוה בר תמני סרי: **המחזירין**. שאלין ומשיצין ולא לקפח אלא להסתחד: **והדרך**. כמו וחדך: **וסודך**. ותלמדך (ב): **למיימינן**. שאל תורה שמפספסין טעמיהן צדקדוק וכוונתן: **כימין המיומנת למלכא"ה**: **עושר וכבוד ליכא**. צמיה. כיון דליכא אורך ימים כ"ש עושר וכבוד: **למשמאלין צב**. שאין יגיעים צב כל צרכן. אי נמי מיימינן צב עוסקין לשמה משמאלים שלא לשמה: **הנוחין זה לזה**. נושאין ונותנין צב צנחא רוח מתעסקין כדי שילמדו זה מזה: **ידבר עמים חסדינו**. יספיל וכל שפלות צנחא. ל"א הנוחין מנהיגין זה את זה להצנעה של הלכה כמו לך נחה (שמות לב) ידבר מרגוס צב ינחא: **ומי יאמר לו מה תעשה**. שומר מצוה יוכל לומר לו: **המקשיצין**. מלמדים זה את זה ומבינים זה מזה ולשאל דקרא נקט: **גנוים**. צמי מדרשות: **הצירים מקשיצים**. צמי לזה להם אי אומר שישמיעני קולס ואענס: **צרה דודי**. צמיה כתיב: **המדגילים**. מאקפין זה את זה ואומרים צא ונלמוד ונצין צין שנינו הואיל ואין לנו רצ ללמדנו: **אורסא**. שורש הדבר. קלת למדו מרגס: **גדול המלוה**. לפי שאין העני צב צדצר: **ומטיל לכים**. מעות ומלאי להשתכר צבן למחית שכר. ואידי דליירי רבי אבא אמר ריש לקיש נקט כל הני מילי דלגדתא דאמר להו ר' אבא משמיה: **חוגרו**. הדבך צו שסופך ליהנות מתלמודו: **אל סדור צשונסו**. שאינו ידע צדקדוקי מצוה ואין חסידותו שלם וסופך ללמוד ממנו: **מונע חסד**. שאינו מניח העניים לצב לפתחו: **למס**. דהיינו כלצ:

הנהגות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ותוך ותלמודי סק"ד ואל"ה יתוך עושר וכבוד וכו' עושר וכבוד סק"ד ואל"ה מ"ה למיימינן בה משפספסין צ"ל וחסות של מורה נחלק ויצי"ע פ"ל דף פס ע"ב:

גליון הש"ס
גב' אלא שיעבור גלויות. עי' פסחים ג ע"ב:

לעני רש"י
מקור"ה נמצאו. א"ה.

מוסף רש"י

באלה. מקל (פסחים יג). למזמרות. שומרין צבן הכינים (ישעיהו ד). בירית. והא מנין אצעה ששנין לוקטין מעל צמי שוקה לרקון של יסל. טהורה. דלח כשטי היא אלא שמשם לצמי שוקה. והו טענעת הכלים למקן סירות, ויוצאין בה. שצריך לה עס צמי שוקה ולא הו משאוי וואין לרקון וללשמיטת היא לא שלח ומחו (עירי ט). אשרא בטהורה. נר צנחריס אינו מאיר (חולין ט). כל הנביאים לא נתבאר. הטיבות והטמנות (ברכות יד). טובה לשלח (שנהדרין ט). עין לא ראתה. לא נראית ולא נגלת לשום נביא (שם) עין שום נביא לא ראתה את אשר יעשה הקב"ה למחכה לו וולמי עינין אתה אלהים (ישעיהו ט ד) דאין קן לרב (שנהדרין ט). אין מקרא יוצא מידי פשוטו. ואפי" דדרקנין ליה לרשע. מדי פשוטו מיה לא נפק לגמרי (יבמות כד). למיימינן בה. עוסקים בכל חס וטעמים לרעם חסידים המשתמש צד ימיני שאלי מקר (קטן פסח). ידבר עמים תחתיו. יטל עמים תחתיו (פסות יא).